

SASKAŅOTS

Profesionālās izglītības un nodarbinātības
trīspusējās sadarbības apakšpadomes
2008. gada 19. jūnija sēdē protokols Nr. 5

Profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums - dārznieks.
2. Profesijas kods – 6113 01.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis - trešais profesionālās kvalifikācijas līmenis.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:
 - dārznieks strādā komercsabiedrībās vai veic individuālo komercdarbību, nosaka audzēšanai paredzētās produkcijas daudzumu un šķirnes, iegādājas sēklas, stādus, mēslojumu un citus nepieciešamos materiālus, nodarbojas ar dārzkopības produkcijas izaudzēšanu, saražotās produkcijas pirmapstrādi, uzglabāšanu un realizāciju.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja sagatavot darba uzdevumus, plānot un organizēt savu darbu.
2. Spēja izvēlēties audzējamās kultūras un šķirnes atbilstoši saimniecības specializācijai, ražošanas un realizācijas iespējām.
3. Spēja sastādīt augu seku, pamatojoties uz saimniecībā audzējamām kultūrām un augsnes agroķīmisko vērtējumu.
4. Spēja veikt kultūraugu sēju un/vai stādīšanu, veicot pareizu augsnes sagatavošanu siltumnīcā un/vai atklātā laukā.
5. Spēja veikt augļaugu stādījumu kopšanu un veidošanu, pielietojot piemērotākos augu aizsardzības un augu mēslošanas līdzekļus, atbilstoši kultūras prasībām, izvēlēties un veidot piemērotāko vainaga formu.
6. Spēja veikt dārzenu kultūru stādījumu kopšanu, pielietojot piemērotākos augu aizsardzības un augu mēslošanas līdzekļus, atbilstoši kultūras prasībām.
7. Spēja veikt apstādījumu augu kopšanu, pielietojot piemērotākos augu aizsardzības un augu mēslošanas līdzekļus, atbilstoši kultūras prasībām.
8. Spēja noteikt kultūraugu gatavības pakāpi, veikt ražas novākšanu, izvēloties pareizu tehnoloģiju un novākšanas laiku.
9. Spēja veikt ražas pirmapstrādi un uzglabāšanu.
10. Spēja veikt telpas sagatavošanu ražas uzglabāšanai un nodrošināt glabāšanas apstākļus.
11. Spēja izvēlēties un veikt kultūraugu pavairošanu, aprēķināt nepieciešamo stādu daudzumu, izvēlēties piemērotāko tehnoloģiju un kopšanu.
12. Spēja atpazīt sēklas materiālu un augu dēstus dažādās attīstības pakāpēs.
13. Spēja izvēlēties lauksaimniecības mašīnas un/vai mazgabarīta tehniku atbilstoši kultūras tehnoloģiskajām prasībām.

14. Spēja izvērtēt produktu pieprasījumu tirgū un nodrošināt realizējamās produkcijas sortimentu, daudzumu, kvalitāti.
15. Spēja veikt saimniecības datu uzskaiti, noformējot dokumentus atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
16. Spēja pielietot bioloģiskās un integrētās augu audzēšanas metodes, nekaitējot videi.
17. Spēja veikt darba pienākumus, ievērot darba drošības prasības.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Noteikt augsnes tipu, mehānisko sastāvu un augsnes skābumu (PH).
2. Noņemt augsnes vidējo paraugu.
3. Lietot augšņu kartogrammas.
4. Izmērīt un aprēķināt lauka platības.
5. Lietot nozarei atbilstošu terminoloģiju latviešu un latīņu valodā.
6. Orientēties klimatiskajai zonai piemērotajā augu sortimentā.
7. Pazīt augus, to sēklas, dēstus, pavairošanas paņēmienus.
8. Sastādīt optimālu augu seku konkrētai kultūrai.
9. Izvēlēties augsnes apstrādes tehnoloģiju atbilstoši augsnes īpašībām.
10. Veikt augsnes pamatapstrādi.
11. Novērtēt augsnes apstrādes kvalitāti.
12. Veikt nezāļu profilaktisko ierobežošanu.
13. Sagatavot sēklu un/vai stādāmo materiālu sējai un/vai stādīšanai.
14. Pazīt sēklas materiālu un augu dēstus dažādās attīstības stadijās.
15. Regulēt sējmašīnu atbilstošās kultūras sējai.
16. Veikt sēju un/vai stādīšanu.
17. Veikt kultūraugu papildmēslošanu.
18. Veikt nezāļu mehānisko un ķīmisko apkarošanu.
19. Veidot augļu koku vainagus atbilstoši audzējamai kultūrai un izvēlētajam vainaga tipam.
20. Kopt un veidot ogu krūmus.
21. Veikt ilggadīgo stādījumu kopšanu.
22. Veikt dārzeņu kultūru stādījumu kopšanu.
23. Izvērtēt apputeksnēšanas nepieciešamību atklātā laukā un siltumnīcās.
24. Pielietot augu mēslošanas līdzekļus.
25. Pielietot augu aizsardzības līdzekļus.
26. Veikt dekoratīvo apstādījumu augu kopšanu atbilstoši audzēšanas prasībām.
27. Veikt viengadīgo un daudzgadīgo puķu kopšanu atbilstoši audzēšanas prasībām.
28. Noteikt kultūraugu gatavības pakāpi.
29. Veikt ražas novākšanu.
30. Sagatavot novākto produkciju uzglabāšanai.
31. Sagatavot telpas ražas glabāšanai.
32. Veikt ražas glabāšanas kontroli, nodrošināt uzglabāšanas apstākļus.
33. Noformēt produktu tirgum.
34. Aprēķināt kultūraugu stādu daudzumu konkrētai platībai.
35. Izvēlēties piemērotākās tehnoloģijas un režīmus stādu audzēšanā.
36. Veikt stādu/dēstu kopšanu.
37. Pasūtīt darbam nepieciešamās mašīnas, mehānismus un darba rīkus.
38. Izvēlēties lauksaimniecības mašīnas atbilstoši tehnoloģiskajām prasībām.

39. Aprēķināt nepieciešamo kultūraugu šķirņu sēklu/dēstu daudzumu.
40. Pielietot bioloģiskās un integrētās audzēšanas metodes.
41. Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā un svešvalodās.
42. Saistīt notiekošos procesus augos un augsnē.
43. Ievērot produktu reglamentējošos standartus.
44. Sastādīt tehnoloģiskās kartes produkta ražošanai.
45. Novērtēt izejmateriālu kvalitāti.
46. Orientēties tirgus piedāvājumā un pieprasījumā.
47. Veikt darba un resursu uzskaiti.
48. Sagatavot un sniegt informāciju, un reklamēt produkciju.
49. Saudzēt apkārtējo vidi.
50. Ievērot darba drošības noteikumus.
51. Veidot lietišķas attiecības kolektīvā.
52. Sniegt informāciju klientiem.
53. Ievērot uzvedības kultūras normas.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
 - 1.1. dārzkopības produkcijas pārstrādes pamati.
2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
 - 2.1. stādāmā materiāla audzēšana;
 - 2.2. augu morfoloģija un fizioloģija;
 - 2.3. augkopības kultūru ieviešana augu sekai;
 - 2.4. bioloģiskā lauksaimniecība, ekoloģiskās produkcijas audzēšana;
 - 2.5. darbu organizācija un plānošana;
 - 2.6. mašīnas un mehānismi, to pielietošana;
 - 2.7. augu aizsardzības līdzekļi, to lietošanas īpatnības;
 - 2.8. saimniecības datu uzskaitē, grāmatvedības dokumentācija, biznesa pamati;
 - 2.9. mārketinga pamati;
 - 2.10. darba aizsardzība;
 - 2.11. vides aizsardzība un videi nekaitīgi darba paņēmieni;
 - 2.12. darba tiesiskās attiecības.
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas pielietošanas līmenī:
 - 3.1. dārzkopībā lietojamo augu sortiments augļkopībā, dārzenkopībā, puķkopībā;
 - 3.2. dārzkopībā lietojamo šķirņu sortiments augļkopībā, dārzenkopībā, puķkopībā;
 - 3.3. dārzkopības kultūru audzēšanas specifika atklātā laukā un siltumnīcās;
 - 3.4. dārzkopības kultūru audzēšanas specifika mazdārziņā un lielražošanā;
 - 3.5. dārzenu, augļaugu, ogulāju un puķu viengadīgie un daudzgadīgie stādījumi, to ierīkošana un kopšana;
 - 3.6. audzēšanai piemērotās augsnes, substrāti, to ielabošana;
 - 3.7. lauku iemērīšana un platības aprēķini;
 - 3.8. augu mēslošanas līdzekļi, to lietošana;
 - 3.9. dārzkopības produkcijas realizācija;

- 3.10.dārzkopības produkcijas uzglabāšana;
3.11.produkcijas kvalitātes prasības.

Pienākumi un uzdevumi.

Pienākumi	Uzdevumi
1. Darbu plānošana dārzkopības uzņēmumā.	1.1. Organizēt savu darbu. 1.2. Sagatavot darbu veikšanas plānu. 1.3. Izstrādāt darba uzdevumus.
2. Dārzkopības produkcijas ražošana.	2.1. Veikt augsnes agroķīmisko novērtēšanu. 2.2. Izvēlēties audzējamās kultūras šķirnes atbilstoši ražošanas un realizācijas iespējām. 2.3. Izvēlēties piemērotāko sēklu un stādāmo materiālu. 2.4. Izstrādāt augu seku atbilstoši saimniecības specializācijai. 2.5. Sagatavot augsni sējai un/ vai stādīšanai siltumnīcā vai atklātā laukā. 2.6. Veikt kultūraugu sēju un/ vai stādīšanu. 2.7. Veikt augļaugu stādījumu kopšanu. 2.8. Veikt dārzeņu kultūru stādījumu kopšanu. 2.9. Veikt apstādījumu augu kopšanu. 2.10. Veikt ražas novākšanu. 2.11. Veikt ražas pirmapstrādi un uzglabāšanu. 2.12. Veikt kultūraugu pavairošanu.
3. Lauksaimniecības tehnikas un iekārtu izmantošana.	3.1. Izvēlēties dārzkopībā pielietojamās mašīnas un iekārtas atbilstoši tehnoloģijas prasībām. 3.2. Izmantot lauksaimniecības tehniku. 3.3. Strādā ar mazgabarīta tehniku.
4. Saimnieciskās darbības datu uzskaitē, apkopošana, saimniecības datu sakārtošana.	4.1. Noformēt dokumentus atbilstoši normatīvo aktu prasībām. 4.2. Sagatavot uzskaites dokumentāciju. 4.3. Sagatavot atskaites dokumentāciju. 4.4. Veikt aprēķinus. 4.5. Sastādīt inventarizācijas dokumentāciju. 4.6. Slēgt darba līgumus.
5. Izejvielu sagāde uzņēmuma darbības nodrošināšanai.	5.1. Aprēķināt nepieciešamo šķirņu sēklas, stādāmo materiālu. 5.2. Sagādāt nepieciešamo šķirņu sēklas, stādāmo materiālu. 5.3. Vajadzības gadījumā izaudzēt nepieciešamo šķirņu sēklas, stādāmo materiālu. 5.2. Izvēlēties un sagādāt vajadzīgajā daudzumā iepakojumu, darbarīkus, tehniku, mēslošanas, augu aizsardzības līdzekļus u.c.
6. Darba drošības un vides aizsardzības pasākumu ievērošana.	6.1. Ievērot darba aizsardzības noteikumus. 6.2. Ievērot darba drošības noteikumus. 6.3. Ievērot personīgo un ražošanas higiēnu, nodrošināt ražošanas telpu un vides sakopšanu. 6.4. Sniegt pirmo palīdzību nelaiemes gadījumos. 6.5. Pielietot individuālos aizsardzības līdzekļus veselībai kaitīgos apstākļos. 6.6. Ievērot dabas aizsardzības noteikumus, nepiesārņojot

	<p>augsni un ūdeņus.</p> <p>6.7. Ievērot satiksmes drošības noteikumus saimniecībā un ārpus tās.</p> <p>6.8. Ievērot traktortehnikas, lauksaimniecības mašīnu un iekārtu ekspluatācijas instrukcijas.</p>
7. Bioloģiskās produkcijas ražošana.	<p>7.1. Pielietot bioloģiskās audzēšanas metodes.</p> <p>7.2. Pielietot vidi saudzējošas metodes augu mēslošanā.</p> <p>7.3. Pielietot vidi saudzējošas metodes augu aizsardzībā.</p>
8. Saražotās produkcijas realizācija.	<p>8.1. Izvērtēt produkta pieprasījumu tirgū.</p> <p>8.2. Sameklēt un izvēlēties realizācijas vietas.</p> <p>8.3. Slēgt produkcijas realizācijas līgumus.</p> <p>8.4. Sagatavot produkciju realizācijai.</p> <p>8.5. Apkalpot un konsultēt klientu.</p> <p>8.6. Nodrošināt realizējamās produkcijas sortimentu, daudzumu, kvalitāti.</p> <p>8.7. Reklamēt saimniecību un tajā ražojamo produkciju.</p>

Dārznieka profesijas standarta izstrādes darba grupa:

Ligita Rezgale - Saldus rajona Jaunlutriņu pagasta zemnieku saimniecības „Mucenieki” īpašniece, Latvijas Augļkopju asociācijas valdes locekle, LLKC dārzkopības konsultante Kurzemē;

Gunta Krastiņa - VSIA Bulduru dārzkopības vidusskola, dārzkopības priekšmetu skolotāja;

Sandra Zeltiņa - VSIA Bulduru dārzkopības vidusskola, skolotāja;

Gīta Riekstiņa - VSIA Bulduru dārzkopības vidusskola, lauksaimniecības speciāliste;

Māris Narvils - LLKC Zemgales reģionālais konsultants dārzkopībā.

Dārznieka profesijas standarta eksperti:

Dace Lucaua - LR Zemkopības ministrijas valsts sekretāre;

Armands Krauze - Biedrības "Lauksaimnieku organizācijas sadarbības padome" valdes priekšsēdētājs.